

ANKARA SANAYİ ODASI

HAŞİMİ ÜRDÜN KRALLIĞI ÜLKE NOTU

Araştırma ve Yönlendirme Müdürlüğü

25 Ekim 2021

İÇİNDEKİLER

1- Ülke Künyesi

2- Ürdün'ün Dış Ticareti

Tablo 1 - Dış Ticaret Göstergeleri

Tablo 2 - İhraç Ettiği Başlıca Ürünler

Tablo 3 - İthal Ettiği Başlıca Ürünler

Tablo 4 - Başlıca Ülkeler İtibarı ile İhracat

Tablo 5- Başlıca Ülkeler İtibarı ile İthalat

3- Türkiye ile Ürdün Arasındaki Ticari İlişkiler

Tablo 1 - Türkiye-Ürdün Dış Ticaret Değerleri

Tablo 2 - Türkiye'nin Ürdün'e İhraç Ettiği Başlıca Ürünler

Tablo 3- Türkiye'nin Ürdün'den İthal Ettiği Başlıca Ürünler

Tablo 4- Ankara ile Ürdün Arasında İthalat ve İhracat

1- Ülke Künyesi

Resmi Adı	Haşimi Ürdün Krallığı
Devlet Başkanı	Kral II. Abdullah İbn El Hüseyin
Başbakan	Dr. Omar Al Razzaz
Başkenti	Amman
Resmî dil	Resmî dil Arapça'dır. İngilizce, Çerkezce ve Çeçence de konuşulmaktadır
Yönetim biçimi	Üniter Parlamenter Anayasal Monarşi
Yüzölçümü	89.213 km ²
Nüfus	10.2 milyon
Gayri Safi Yurt İçi Hasıla - GSYİH	43.5 (milyar ABD Doları)
Kişi Başına Düşen GSYİH	4260 ABD Doları
GSYİH Büyüme Oranı (Yıllık)	-2 %
Para birimi	Ürdün Dinarı
Zaman dilimi	UTC+3
Coğrafi Konum	<p>Akabe Limanı ile Akabe Körfezi'ne açılan ve İsrail ile en uzun sınırı (238 km) paylaşan ülke konumundaki Ürdün, Irak ile 181 km, Suudi Arabistan ile 744 km, Suriye ile 375 km, Batı Şeria ile 97 km uzunluğunda sınıra sahiptir.</p> <p>Ürdün topraklarının doğusu daha çok çöllerle kaplı düzlüklerden, batı bölgeleri dağlık arazilerden oluşmaktadır. Büyük Rift Vadisi, Ürdün Nehri'ni batı ve doğu olmak üzere iki bölgeye ayırmaktadır. Ürdün topraklarının % 3,32'si ekilebilir arazilerden, % 1,18'i düzenli hasat elde edilen alanlardan oluşmaktadır.</p>
Nüfus ve İstihdam	<p>2021 yılı verilerine göre Ürdün nüfusu 10.2 milyon kişidir. Ülke genç bir nüfusa sahiptir. Nüfusun %32.4'ü 0-14 yaş grubunda, %10.5'i ise 15-19 yaş grubundadır. Nüfusun yaklaşık %83'ü kentlerde yaşamakta olup; başkent Amman 2,5 milyon nüfusu ile ülke nüfusunun %39'undan fazlasını barındırmaktadır. Nüfusun yaklaşık %60'ı Filistin kökenli vatandaşlardan oluşmaktadır.</p> <p>Ürdün'de okur-yazarlık oranı %90 düzeyindedir. Ürdün'deki çalışan nüfusun %75'inden fazlasını oluşturan erkeklerin çoğu ticaret, imalat ve eğitim sektörlerinde çalışmaktadır. Çalışan kadınların yarısından fazlası ise eğitim ve sağlık sektörlerinde istihdam edilmektedir. Ülkedeki yabancı işgücünün sayısının 300.000 ve yıllık artış hızının %10 olduğu; 600.000 Ürdünlünün ise Körfez İşbirliği Konseyi (GCC) ülkelerinde istihdam edildiği tahmin edilmektedir.</p>
Doğal Kaynaklar ve Enerji	<p>Ülkenin batısında yer alan Ürdün Vadisi, en verimli alanlar olarak kabul edilmekte, meyve ve sebze üretiminin çoğu bu bölgede yapılmaktadır. Ürdün'ün başlıca tarım ürünleri; turunçgiller, domates, salatalık, zeytin, çilek ve çekirdekli meyvelerdir. Sınırlı miktarda petrol ve doğal gaz rezervlerine sahip olan Ürdün'ün başlıca maden kaynakları ise fosfat, potaş ve sist yağdır.</p> <p>Periyodik olarak meydana gelen depremler, ormanlık alanların tahribi, hayvanların aşırı otlatılması, erozyon ve çölleşme ülkenin başlıca çevre sorunlarıdır. Son yıllarda yaşanan kuraklık, sanayi ve turizm yatırımlarının artması, tarımda suyun verimsiz kullanılması ve hızlı</p>

	<p>nüfus artışı nedeniyle su ihtiyacının ilerleyen yıllarda daha da artması beklenmektedir. 2004 yılında açıklanan ve 2005–2020 yıllarını kapsayan master planına göre, Ürdün'ün su açığının yıllık yaklaşık 561 m³ seviyesinde tutulması planlanmaktadır. Plan'da su ihtiyacının 2020 yılında yıllık 1,665 m³'e çıkacağı, su arzının ise 1,276 m³ olacağı tahmin edilmektedir.</p> <p>Ölü Deniz'e su taşıyan Ürdün Nehri'nin sularının son yıllarda aşırı kullanımı sonucunda Ölü Deniz'in su seviyesinin dünyadaki diğer denizlerle karşılaştırıldığında en düşük seviyede olduğu belirlenmiştir. Çevre uzmanları Ölü Deniz'in her an kuruyabileceğine dair uyarılarda bulunmaktadır. Ürdün için önemli bir su kaynağı yaratması öngörülen Kızıldeniz-Ölüdeniz kanal projesinin fizibilite çalışmaları ile ilgili olarak Ürdün, İsrail ve Filistin arasında anlaşma sağlanmış ve çalışmalara başlanmıştır. Proje kapsamında Kızıldeniz'den yılda 1 milyar metreküp deniz suyunun, 200 km boyunca inşa edilecek kanallar ve pompa istasyonları ile Ölüdenize taşınması ve içme suyuna dönüştürülerek bu üç ülke arasında paylaşılması öngörülmektedir. Ayrıca, kanalın döneceği güzergahın Ölüdenize varmadan büyük rakım farkına ulaşacağı göz önüne alınarak suyun aşağı doğru akmasının yaratacağı enerjinin, kurulacak hidroelektrik santrali vasıtasıyla elektriğe dönüştürülmesi de planlanmaktadır. Ekim 2007'de Türk GAMA firması Disi Mudawarra Amman İçme Suyu Temini Projesi'ni 25 yıllık bir yap-işlet-devret sözleşmesi ile üstlenmiştir. Proje tamamlandığında başkent Amman'a 50 yıl süresince yıllık 100 milyon m³ su sağlanması planlanmaktadır.</p>
Ekonomik Yapı	<p>Ürdün ekonomisi, sınırlı doğal kaynaklar, yüksek nüfus artışına bağlı işsizlik ve gelir dağılımı bozuklukları, dış yardımlara bağımlılık ve yüksek iç ve dış açıklar ile özetlenebilir. Ülkenin süregelen bütçe açıklarının azaltılması amacıyla uygulanan IMF destekli programlar, politik kaygılar nedeniyle tam olarak hayata geçirilememektedir.</p> <p>Bölgesel istikrarsızlıkların hemen yanında konumlanmış olması ve komşu Suriye'de yaşanan iç karışıklıklar nedeniyle gerçekleşen mülteci akını, Ürdün ekonomisini olumsuz etkileyen diğer bir önemli faktördür.</p> <p>Önemli yerleşim bölgeleri daha çok ülkenin kuzeyinde ve orta kesimlerinde yoğunlaşmıştır. Ülkenin başlıca ticaret şehirlerinden olan Amman, turizm açısından önemli bölgelerdendir. Irbid'de ve Zarqa'da sanayi üretimi gelişmiş düzeydedir. Karak'ta ise madencilik, potaş ve fosfat işlenmektedir. Suriye sınırı yakınındaki Mafraq kenti ise imalat ve tarım merkezi olma yönünde gelişimini sürdürmektedir. Akabe şehri, sanayi ve turizm faaliyetleri nedeniyle her zaman yoğun bir liman olmakla birlikte; Akabe Sanayi Bölgesi'nin 1 Ocak 2001'de faaliyete geçişi Liman'ın yoğunluğunu ve bölgedeki emlak yatırımlarını daha da artırmıştır.</p> <p>Diğer bölgelerin de kalkınması amacıyla yatırımcılar ve işadamları Amman'ın dışındaki bölgelerde iş yapmaya teşvik edilmektedir. Bu amaçla 2007 yılında Mafraq ve Irbid'de özel ekonomik bölgeler (SEZ) kurulmuştur. Ürdün'de yıllardır düşük gelirli iç piyasaya üretim yapan ve güvenilir ihraç pazarları bulmakta zorluk çeken imalatçılar, nitelikli sanayi bölgelerinin oluşturulması (QIZ-Qualifying Industrial Zones) ile (ABD'ye 2005 yılından bu yana gümrüksüz ihracat yapma imkanı</p>

	<p>sayesinde) ihrac ürünlerini de çeşitlendirmişlerdir.</p> <p>Su, petrol ve doğal kaynakların yetersizliği, dış yardımlara bağımlılık, yoksulluk, işsizlik ve yüksek enflasyon Ürdün ekonomisinin başlıca yapısal sorunlarıdır. Devletin ekonomideki ağırlığının azaltılarak kamu-özel sektör işbirliğinin güçlendirilmesi amacı ile yürütülen özel sektöre dayalı büyüme hedefine rağmen, kamu sektörü hala GSYİH'ye en fazla katkı sağlayan sektördür.</p>
Doğrudan Yabancı Yatırımlar	<p>Ürdün'ün Irak'a coğrafi yakınlığı ve Filistin'deki direniş nedeniyle yabancı yatırımcılar uzun yıllar boyunca Ürdün'e ilgi göstermemiştir. Ekonominin liberalleştirilmesi ve yabancı sermaye girişinin artırılması amacıyla Temmuz 1997'de döviz kontrolleri kaldırılmış, yabancı yatırımcıların Ürdün bankalarında sınırsız miktarda döviz tutmalarına ve yerli veya yabancı para birimi halindeki birikimlerini yabancı ülkelere transfer etmelerine izin verilmiştir. Sermayenin ve gelirlerin ana ülkeye transferinde de herhangi bir kısıtlama bulunmamaktadır.</p> <p>Irak'ın işgali sonrası dönemde, nispeten daha güvenli bir yatırım ortamı sunması dolayısıyla birçok uluslararası firmanın Ürdün'de yatırım yaptığı ve Irak ile ticarete Ürdün'ü geçiş kapısı olarak gördüğü bilinmektedir. Zengin Körfezli yatırımcılar ise genellikle emlak (özellikle Amman, Ölü Deniz ve Akabe çevresinde), altyapı inşaatı ve sanayi sektörlerinde yatırım yapmaktadır. Yabancı yatırımlar açısından sanayi, otelcilik, madencilik, taşımacılık, sağlık, eğlence, sosyal tesisler ve tarım sektörleri başlıca alanları oluşturmaktadır.</p> <p>Özellikle Körfez -Arap ülkeleri menşeli doğrudan yabancı yatırımları, küresel ekonomik kriz ve bölgesel istikrarsızlık korkusuyla 2008-2011 yıllarında düşüş yaşamıştır. 2012 sonrası yeniden yükselişe geçmiş ancak, petrol fiyatlarında yaşanan düşüş 2015 ve 2016 yıllarında bu yatırımları olumsuz etkilemiştir.</p> <p>2014 yılında çıkarılan 30 sayılı Yatırım kanunu, Ürdün Yatırım İdaresini (Jordan Investment Commission) yatırımların teşvik edilmesi, ihracatın desteklenmesi ve yatırımcılara güvenli ve istikrarlı bir ortam sunulması için tek yetkili kuruluş olarak tayin etmiştir. JIC, Akabe Serbest Bölgesi dışındaki tüm alanlardan sorumludur. Kurum bünyesinde oluşturulan Yatırım Penceresi çeşitli alanlarla ilgili belge ve lisansları düzenlemekle yetkili idarelerin temsilcilerinde oluşmakta ve belirlenmiş süreler içerisinde bu belgeleri düzenlemekle yükümlüdür.</p> <p>Ürdün'ün yatırımları teşvik ve özendirme sistemi Vergi, Finansal destekler, ve Gümrük Vergisi Muafiyetlerinden oluşmaktadır. Sistemin detayları ve en son haline JIC web sayfasından erişilebilmektedir.</p>

2- Ürdün'ün Dış Ticareti

Kısıtlı sanayi altyapısı ve hammadde kıtlığı nedeniyle Ürdün, dış ticaretinde geçmişten bugüne kronik açıklar vermiş bir ülkedir. Hızlı nüfus artışı ile beraber, petrolde ve gıda maddelerinde dışa bağımlılık durumu daha da artmıştır. 1980 yılından itibaren ithalatın ihracatla dengelenmesine çalışılmış; özellikle medikal, sağlık ve tekstil gibi sektörlerde gelişim desteklenmiştir.

İthalat, ihracata göre yüksek seyretmekte olup; hükümetin hedeflediğinin ötesinde artmaya devam etmektedir.

TABLO-1 DIŞ TİCARET GÖSTERGELERİ (MİLYON DOLAR)

Yıl	İhracat	İthalat	Denge	Hacim
2004	3.891	8.143	-4.252	12.034 690
2005	4.278	10.454	-6.175	14.733 240
2006	5.166	11.446	-6.280	16.613 555
2007	5.700	13.531	-7.831	19.231 117
2008	7.781	16.871	-9.089	24.653 363
2009	6.365	14.075	-7.709	20.441 041
2010	7.023	15.214	-8.131	22.297 908
2011	7.963	18.301	-10.337	26.264 568
2012	7.877	20.691	-12.814	28.568 763
2013	7.919	21.549	-13.630	29.468
2014	8.385	22.740	-14.355	31.125
2015	7.833	20.475	-12.642	28.308
2016	7.509	19.207	-11.698	26.716
2017	7.469	20.407	-12.938	27.876
2018	7.750	20.309	-12.559	28.059
2019	8.312	19.336	-11.023	27.648
2020	7.954	17.304	-9.080	25.258

Kaynak: ITC TradeMap

TABLO 2- İHRAÇ ETTİĞİ BAŞLICA ÜRÜNLER (1.000 DOLAR)

IP	Ürün Adı	2018	2019	2020
61	Örme veya tığ işi giyim eşyası ve giyim aksesuarları	1654759	1824084	1576278
31	Gübreler	813670	865540	908750
28	İnorganik kimyasallar; değerli metallerin, nadir toprak metallerinin, radyoaktif	400906	528103	702842

	elementlerin veya izotopların organik veya inorganik bileşikleri			
30	Eczacılıkla ilgili ürünler	666800	636882	619997
71	Tabii veya kültür inciler, kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, kıymetli metallere kaplama metaller ve bunlardan mamul eşya; Taklit mücevher; madeni para	132582	253805	499794
25	Tuz; kükürt; toprak ve taş; sıva malzemeleri, kireç ve çimento	446474	455835	423935
07	Yenilebilir sebzeler ve bazı kökler ve yumrular	296061	226482	205270
84	Makineler, mekanik cihazlar, nükleer reaktörler, kazanlar; parçaları	213693	308359	198130
34	Sabunlar, organik yüzey aktif maddeler, yıkama müstahzarları, yağlama müstahzarları, suni mumlar, müstahzar mumlar, cilalama veya temizleme müstahzarları, mumlar ve benzeri ürünler, modelleme macunları, dişçi mumları ve alçı esaslı diş müstahzarları	129883	161589	197471
39	Plastikler ve bunlardan mamul eşya	270425	242836	186649
	TOPLAM	5025253	5503515	5519116

Kaynak: ITC TradeMap

Ürdün'ün ihracatında ilk sırayı alan ürünlere bakıldığında giyim eşyası, fosfat ve fosfat türevleri, tarım ve hayvancılık ürünleri ile ilaçların ağırlığı belirgin şekilde görülmektedir. Bu durum, ülkenin ABD ile yapmış olduğu STA ve tercihli ticaret rejimi, ülkenin sahip olduğu fosfat kaynaklarından kaynaklanmaktadır. İlaç, kablo ve uçak (hafif uçaklar), ve tüketim elektroniği Ürdün'ün önemli sanayi tesisleri arasında yer almaktadır.

TABLO -3 İTHAL ETTİĞİ BAŞLICA ÜRÜNLER (1.000 DOLAR)

TIP	Ürün adı	2018	2019	2020
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler; bitümlü maddeler; mineral mumlar	20309901	19336709	17034953
87	Demiryolu veya tramvay vagonları dışındaki araçlar ve bunların parça ve aksesuarları	4227168	3461298	2220680
84	Makineler, mekanik cihazlar, nükleer reaktörler, kazanlar; parçaları	1617674	1347718	1264084
85	Elektrikli makine ve teçhizat ve bunların aksam ve parçaları; ses kayıt cihazları ve çoğaltıcılar, televizyon görüntü ve ses kayıt cihazları ve çoğaltıcılar ve bu tür eşyaların parça ve aksesuarları	1531629	1530571	1238035

10	Hububat	1254379	1316072	1015259
39	Plastikler ve bunlardan mamul eşya	819882	779046	696875
30	Eczacılıkla ilgili ürünler	734055	669004	616941
60	Örme veya tığ işi kumaşlar	579770	550838	605852
99	Başka yerde belirtilmeyen mallar	586077	661617	552152
72	Demir ve çelik	356283	819635	437297
	TOPLAM	32016818	30472508	25682128

Kaynak: ITC TradeMap

Ürdün'ün ithalatında ilk sıraları petrol, petrol türevleri ve petrol gazları ithalatı ve kara taşıtları (yolcu taşımaya mahsus olanlar) almaktadır. İlaçlar, telefonlar ve buğday ülkenin ithalatında önemli yer tutan diğer ürünlerdir.

Başlıca Ülkeler İtibari ile Dış Ticareti

2016 yılından başlamak üzere ABD, ABD, Ürdün'ün ihracatı içerisinde %21 payı ile ilk sırada yer almaktadır. Bu durum önemli ölçüde, ABD ile Ürdün arasındaki STA ve Ürdün'deki Nitelikli Sanayi Bölgelerden-QIZ yapılan ithalata ABD tarafından tanınan ayrıcalıklardan kaynaklanmaktadır. Suudi Arabistan ve Irak Ürdün'ün diğer önemli ihrac pazarlarıdır. Türkiye Ürdün'ün ihrac pazarları arasında 15. sırada yer almaktadır.

TABLO 4- BAŞLICA ÜLKELER İTİBARI İLE İHRACAT (1.000 DOLAR)

	2016	2017	2018	2019	2020
ABD	1,558.3	1,603.242	1,768.378	1,967.154	1,756.509
Hindistan	993.4	519010	686684	701672	867669
Suudi Arabistan	852.1	845545	764670	843374	835962
Serbest Bölgeler	497.6	933077	962258	995740	801578
Irak	489.9	541981	707475	634694	664443
BAE	398.9	349446	313589	358705	353237
İsviçre	334.5	2127	2572	29600	245875
Kuveyt	184.9	341501	245160	307378	231401
Çin	175.6	163560	111667	206890	168312
Filistin	172.5	199410	194290	178172	166027

Kaynak: ITC TradeMap

Ürdün'ün 2016 yılı ithalat rakamlarına bakıldığında Çin'in ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Geçmiş yıllarda ilk sırayı alan Suudi Arabistan'ın ise, petrol fiyatlarındaki düşüşe bağlı olarak gerileyen ithalat nedeniyle ikinci sıraya gerilemiştir. ABD ve Almanya, Ürdün'ün ithalatında önemli yer tutan diğer ülkelerdir. Ülkemiz, 665 milyon \$ ile Ürdün'ün ithalatında yedinci sırada yer almaktadır.

TABLO 5- BAŞLICA ÜLKELER İTİBARI İLE İTHALAT (1.000 DOLAR)

	2016	2017	2018	2019	2020
Çin	2690256	2764407	2767120	3086738	2712039
Suudi Arabistan	2325502	2754873	3369692	3106916	2102220
ABD	1341213	2000351	1764189	1599850	1415153
Almanya	881337	900369	929236	822374	737379
BAE	878441	993755	823477	517756	633125
Mısır	474049	472927	558344	792179	596346
Türkiye	664757	681768	771187	880934	559817
İtalya	835782	808318	627538	608781	512922
Hindistan	446940	501169	566913	861742	489616
G. Kore	620906	557986	454096	381321	431314

Kaynak: ITC TradeMap

3- Türkiye ile Ürdün Arasındaki Ticari İlişkiler

TABLO 1 - TÜRKİYE-ÜRDÜN DIŞ TİCARET DEĞERLERİ (1000 DOLAR)

YIL	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2008	460,738.1	25,288.8	486,026.9	435,449.4
2009	455,352.4	20,354.1	475,706.5	434,998.3
2010	571,333.5	42,449.9	613,783.5	528,883.6
2011	506,838.6	66,480.0	573,318.6	440,358.5
2012	770,981.8	95,995.9	866,977.7	674,985.9
2013	744,193.5	70,573.5	814,767.0	673,620.0
2014	907,021.4	126,068.4	1,033,089.7	780,953.0
2015	834,755.7	127,918.6	962,674.3	706,837.1
2016	747,705	108,249	855,954	639,456

2017	706,599	117,186	823,785	695,413
2018	889,669	103,188	992,857	786,481
2019	667,325	48,963	716,288	618,362
2020	585,367	94,201	679,568	491,166

Kaynak: TÜİK

TABLO 2 - TÜRKİYE'NİN ÜRDÜN'E İHRACATINDA BAŞLICA ÜRÜNLER (1.000 DOLAR)

GTIP	ÜRÜN ADI	2018	2019	2020
84	Makineler, mekanik cihazlar, nükleer reaktörler, kazanlar; parçaları	98361	61209	54515
61	Örme veya tığ işi giyim eşyası ve giyim aksesuarları	81462	42551	42532
72	Demir ve çelik	24178	32797	41941
73	Demir veya çelikten eşyalar	51140	22141	32365
87	Demiryolu veya tramvay vagonları dışındaki araçlar ve bunların parça ve aksesuarları	40441	36833	29570
39	Plastikler ve bunlardan mamul eşya	30522	25255	29435
60	Örme veya tığ işi kumaşlar	32571	28747	21268
19	Hububat, un, nişasta veya süt müstahzarları; pastacı ürünleri	21950	17304	20965
85	Elektrikli makine ve teçhizat ve bunların aksam ve parçaları; ses kayıt cihazları ve çoğaltıcılar, televizyon görüntü ve ses kayıt cihazları ve çoğaltıcılar ve bu tür eşyaların parça ve aksesuarları	44084	32461	17831
54	İnsan yapımı filamentler; suni ve sentetik dokumaya elverişli maddelerden şerit ve benzerleri	6961	13736	17805
	<u>TOPLAM:</u>	431,670	313,034	308,227

Kaynak: Trademap

Ürdün'e ihracatımıza konu ürünler oldukça çeşitlidir. Geçmiş yıllarda ihracatımızın önemli bir kısmını oluşturan petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar ihracatı 2016 yılında 179 milyon dolardan 17 milyon dolara gerilemiştir. Son yıllarda Ürdün'e ihracatımızda düşüş gözlemlenmektedir.

TABLO 3 - TÜRKİYE'NİN ÜRDÜN'DEN İTHALATINDA BAŞLICA ÜRÜNLER (1.000 DOLAR)

GTIP	ÜRÜN ADI	2018	2019	2020
71	Tabii veya kültür inciler, kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, kıymetli metallerle kaplama metaller ve bunlardan mamul eşya; Taklit mücevher; madeni para	2372	54	29898
31	Gübreler	46194	16691	26312
24	Tütün ve mamul tütün ikameleri	10122	9258	5473

84	Makineler, mekanik cihazlar, nükleer reaktörler, kazanlar; parçaları	3378	3438	4620
85	Elektrikli makine ve teçhizat ve bunların aksam ve parçaları; ses kayıt cihazları ve çoğaltıcılar, televizyon görüntü ve ses kayıt cihazları ve çoğaltıcılar ve bu tür eşyaların parça ve aksesuarları	3595	1394	4323
78	Kurşun ve bunlardan mamul eşya	2155	3404	3405
08	Yenilebilir meyve ve kuruyemişler; narenciye veya kavun kabuğu	1601	1590	3148
30	Eczacılıkla ilgili ürünler	2213	3182	2454
87	Demiryolu veya tramvay vagonları dışındaki araçlar ve bunların parça ve aksesuarları	847	310	1703
28	İnorganik kimyasallar; değerli metallerin, nadir toprak metallerinin, radyoaktif elementlerin veya izotopların organik veya inorganik bileşikleri	1236	13	1555
	TOPLAM:	73,713	39,334	82,891

Kaynak: Trademap

Ülkemizin Ürdün'den ithalatının önemli bir kısmı potasyum ve potasyumdan elde edilen ürünler almaktadır. Gübreler, Alüminyum saçlar, plastik emdirilmiş-sıvanmış-kaplanmış mesucatlar, metal işleme makinaları, tekstil ürünleri ve hurma ithalatımızda önemli yer tutan diğer ürünlerdir.

Ürdün, ülkemizin dış ticaret fazlası verdiği ülkeler arasındadır. 2008-2016 döneminde ihracatımız 461 milyon \$'dan 710 milyon \$'a yükselmiştir. Ancak, bu rakam 2014 yılında ulaşılan 907 milyon \$'ın gerisindedir. Aynı dönemde ithalatımız 25 milyon \$'dan 102 milyon \$'a yükselmiştir.

Son yıllarda Ürdün'e ithalatımızda değişken ve dalgalı bir tablo ortaya çıkmaktadır.

İHRACAT POTANSİYELİ OLAN BAŞLICA SEKTÖRLER

Oto ana ve yan sanayi, kozmetik, temizlik maddeleri, kağıt, mücevherat, mobilya, ambalaj, inşaat malzemeleri, demir çelik, doğal taşlar, kablo ve teller, hazır giyim, kumaş, tekstil yan sanayi, iş makineleri, elektrikli makineler, plastik işleme makineleri, beyaz eşya, aydınlatma malzemeleri, temizlik maddeleri, boru ve bağlantı parçaları, pompa ve kompresörler, nohut, tatlı bisküvi ve gofretler, peynir, makarna, mercimek, zeytinyağı, bulgur, şekerli ve çikolatalı mamuller sektörlerinde Ürdün pazarında potansiyel mevcuttur.

Hizmetler sektöründe ise inşaat ve müteahhitlik hizmetleri, enerji, telekomünikasyon, perakendecilik, ulaştırma, güvenlik, danışmanlık, alanlarında fırsatlar bulunmaktadır.

TABLO 4 – ANKARA İLE ÜRDÜN ARASINDA İTHALAT VE İHRACAT (1.000 DOLAR)

YIL	İHRACAT	İTHALAT
2020	25.951	11.402
2019	38.864	13.566
2018	41.884	764.966
2017	22.252	237.619

Kaynak: TUIK

Ankara ve Ürdün arasında ithalatımızın ihracatımızdan fazla olduğu 2017-2018 yıllarına kıyasla, 2019-2020 yılları ihracatımız ithalatımızdan fazla seyretmeye başlamıştır.